

ШТУЧНЕ ОСІМЕНІННЯ КРОЛІВ

А.В. ДУДАШ, кандидат біологічних наук

А.Г. ЛЕГЕЗА, магістр

ВП НУБіП України „Мукачівський аграрний коледж”

Представлено досвід штучного осіменіння кролів в умовах виробництва. Встановлено, що використання запропонованої методики осіменіння дозволяє отримати високі результати у відтворенні кролів

Кролі, сперма, штучне осіменіння, сукрільність, верфазер, супрефакт

Кролівництво – галузь тваринництва з тисячолітньою історією. Кролі – тварини з високою плодючістю, швидким дозріванням, умінням поєднувати фізіологічні періоди лактації та сукрільності, коротким періодом вагітності. За рік від кролиці можна отримати кількість кроленят, які у перерахунок на м'ясо перевищать вагу матері у 30 разів. Крільчатина дієтична, високоперетравна, рекомендована дітям і людям, що страждають захворюваннями печінки, шлунка, серцево-судинної системи, ожирінням, сприяє поліпшенню здоров'я та довголіттю. Із хутра кролів виготовляють дешеві і доброякісні вироби для населення [1].

Однак, в Україні ця галузь розвивається нестабільно. Проблемами, що стримують її розвиток - є відсутність сучасних технологій годівлі та утримання, неналежне забезпечення ветеринарно-санітарного благополуччя, а також недостатнє використання прогресивних методів відтворення кролів [2, 3].

Нині в ряді сільськогосподарських підприємств України (українсько-угорські кролівничі ферми на території Закарпаття, українсько-англійське підприємство на Черкащині та ін.) уже запроваджені сучасні прогресивні технології відтворення кролів, однак їх поширення у фермерських господарствах є важливим питанням сьогодення.

Одним з перспективних напрямків збільшення виробництва продукції кролівництва є застосування у розведенні методу штучного осіменіння, який є ефективним заходом профілактики заразних захворювань, що передаються статевим шляхом, а також дозволяє збільшити тривалість перебування тварин в основному стаді, зменшити кількість самців на фермі, суттєво підвищити запліднюваність самок та вихід кроленят. Однак, застосування цього способу осіменіння у кролівництві до цих пір залишається незначним, через виражену сезонність розмноження кролів, наявність у самиць рефлекторної овуляції.

Метою роботи було вивчити ефективність технології штучного осіменіння кролів в умовах кролівничої ферми.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилося в одному з господарств ТОВ „Карпатський Паннон” Мукачівського району Закарпатської області.

Для досліджень використовували кролиць породи білий паннон з 4-5 місячного віку, масою не меншою 3,5 кг.

Технологія штучного осіменіння кролиць включала такі етапи: гормональна підготовка самиць, підготовка штучної вагіни та отримання сперми, оцінка якості

сперми, виготовлення розріджувача і розрідження сперми, штучне осіменіння крільчих із одночасною гормональною стимуляцією овуляції.

Підготовка штучної вагіни проводилась в такому порядку: складання, знезараження, заповнення простору між корпусом і камерою теплою (45-50°C) водою і зберігання до використання у термостаті за такої ж температури.

Оцінку якості отриманої сперми проводили візуально та мікроскопічно за загально прийнятими методиками.

Для розрідження сперми використовували готовий стандартний розріджувач для сперми кнурів з розрахунку 3,5 г на 100 мл дистильованої води. Розріджену сперму зберігали впродовж 12-18 годин.

Для штучного осіменіння кролиць використовували шприц-катетер.

Для гормональної підготовки самиць використовували препарати угорського виробництва: верфазер (аналог простагландину Ф2 альфа) та супрефакт (аналог гонадотропін-релізінг гормону).

Результати досліджень. Для отримання сперми у клітку до самця переносили спокійну самку. В праву руку брали підготовлену до використання штучну вагіну, яку розміщували між задніми кінцівками самки отвором доверху і під кутом 35-45°C, підтримуючи спермоприймач вказівним пальцем. Від одного самця протягом години сперму отримували 2 рази.

Візуальна оцінка отриманих еякулятів показала, що їх об'єм коливався в межах 0,5-1,2 мл, був білого кольору (без відтінків), сметаноподібної консистенції.

При мікроскопічному дослідженні встановлено, що концентрація спермійв коливалась в межах 280-350 млн/мл, а рухливість – 7-8 балів.

Одержаний після садки еякулят переносили до пробірки з розріджувачем і змішували у співвідношенні 1:2.

Гормональна підготовка самок до штучного осіменіння проводилась за такою схемою: за 3 дні до осіменіння всім самкам вводили внутрішньом'язово верфазер, а відразу після осіменіння – супрефакт в дозі 0,2 мл робочого розчину (розчин готували безпосередньо перед осіменінням з розрахунку 0,1 мл препарату на 20 мл фізіологічного розчину).

Для проведення штучного осіменіння самицю клали на стіл хребтом догори. Обережно, через відкриту статеву щілину вводили шприц-катетер зі спермою (у дозі 0,4 мл) у напрямку шийок маток на глибину 12-14 см і натиском на поршень катетера вводили вмістиме. Самицю переносили до її клітки.

Отримані результати досліджень показали, що у всіх дослідних тварин (n=10) осіменіння пройшло без ускладнень.

Для перевірки ефективності штучного осіменіння на 12-14-й день після його виконання проводили діагностику сукрільності методом обережної глибокої пальпації матки через черевну стіну. Для цього самка розміщується на рівній поверхні головою до дослідника. Однією рукою тварина фіксується за шкіру в ділянці хребта, а пальцями другої руки обережно промацується живіт попереду тазової порожнини. У сукрільної самиці промацуються еластичні, овальної форми плоди величиною 2-2,5 см (як лісовий горіх), розміщені в два ряди. Самок, у яких плоди не виявлялися, вважали неплідними і повторно осіменяли. Ефективність осіменіння даним методом склала 80 %.

Роди у дослідних самиць наступили в середньому через 32-33 дні, проходили швидко (30-60 хвилин), і народилось в середньому по $7,0 \pm 1,0$ кроленят на одну тварину вагою в межах 50-60 г.

Дослідження показали, що після окролу самки приходять в охоту вже через один-два дні, однак оптимальним часом для повторного осіменіння може бути 10 день, що є практично основою для інтенсивного вирощування кролів на м'ясо.

Кроленята в час осіменіння знаходились біля матері, яка їх годує до 27-го дня вагітності, а відсадження проводиться приблизно у 35-40 днів.

Висновки

1. Використання штучної вагіни дозволяє отримувати від кролів-плідників достатню кількість сперми високої якості для масового штучного осіменіння самиць.

2. Застосування гормональної підготовки кролиць до штучного осіменіння препаратами верфазер та супрефакт з подальшим їх осіменінням свіжоотриманою спермою у дозі 0,4 мл забезпечує заплідненість самиць на рівні 80 %.

3. Запропонований метод штучного осіменіння кролів дозволяє покращити їх відтворення, є економічно вигідним і може стати основою для інтенсивного вирощування кролів на м'ясо.

Список використаної літератури

1. Вакуленко І. Відродження галузі кролівництва / І. Вакуленко, Т. Очковська // Тваринництво України. – 2007. – № 10. – С. 2–4.

2. Вакуленко І. Ефективність кролівництва на різних фермах / І. Вакуленко, З. Поладян // Тваринництво України. – 2006. – № 5. – С. 27–29.

3. Білий Л.А. Кролівництво / Білий Л.А. – К., 1990. – С. 140–146.

Представлено опыт искусственного осеменения кроликов в условиях производства. Установлено, что использование предложенной методики осеменения позволяет получить высокие результаты в воспроизводстве кроликов

Кролики, сперма, искусственное осеменение, верфазер, супрефакт

It was introduced the experience of the artificial insemination of rabbits in the production environment. It was ascertained that the use of the introduced methods of the artificial insemination results in increased efficiency of rabbits' reproduction

Rabbits, semen, artificial insemination, gestation, verfazer, suprefact